

EEN KERK VOOR VANDAAG

Jonathan Bell

In een tijd waarin de kerk meer en meer aan de zijlijn lijkt te staan en haar invloed op de maatschappij aanzienlijk lijkt verzwakt, worden we gedwongen om ons af te vragen of er nog hoop is voor de kerk in de toekomst. Wordt het misschien tijd om het onvermijdelijke met waardigheid te accepteren, nu we geconfronteerd worden met de uitdaging van een bevolking die religieus pluralistisch of achteloos niet-kerkelijk is? Moeten we concluderen dat de kerk in deze tijd achterhaald en irrelevant is? Is er een andere strategie voor het vervullen van Gods plannen op aarde?

Er verschijnen opeens allerlei boeken op de markt die het einde aankondigen van de kerk zoals wij haar kennen. Sommige nemen een bunkermentaliteit aan en zijn voorstander van kleine, onafhankelijke groepen die minder zichtbaar zijn en daardoor ook minder makkelijk uit te roeien. Andere hebben een meer ontspannen benadering en beweren dat er toekomst zit in het 'kerken' in de fitness ruimte met een aantal collega's tijdens de lunch, of in de kroeg op zaterdagavond met een paar vrienden. Weer een ander idee is de cyberkerk, waar alle betrokkenheid met de kerk uitsluitend virtueel is; je hoeft nooit iemand te ontmoeten!

Wat moeten we van deze dingen denken? Hoe moeten we reageren? Wat moeten we doen en moeten we wel iets doen? Bij het beantwoorden van deze vragen moeten we de verleiding weerstaan om alleen maar reactionair te zijn; in plaats daarvan kunnen we beter opnieuw formuleren wat we nu echt geloven. Laten we niet vergeten hoeveel waarde door God gehecht wordt aan de kerk, we kunnen dat duidelijk lezen in het Nieuwe Testament.

GODS PERSPECTIEF

Het beeld dat we in het Nieuwe Testament zien, is niet dat de kerk een bevestiging van God is, een gewaagde handelsonderneming die Hij 2000 jaar geleden opstartte. Noch is het onze zaak, waarmee we kunnen doen wat we willen. Nee, de kerk is Gods eeuwige passie. Efeziërs 5:25 beschrijft hoe 'Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft.' Efeziërs 3:10 zegt verder dat 'thans door middel van de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid Gods bekend zou worden.'

En we weten dat God de kerk niet aan de kant zal zetten om zijn toevlucht te nemen tot een snel in elkaar gedraaid 'plan B', want het boek Openbaring geeft ons een voorproefje van het einde der tijden, wanneer Jezus terug zal komen voor zijn bruid - een glorieuze kerk, samengesteld uit menigten van mensen uit elke natie, stam en taal.

De kerk is Gods vreugde, zijn lust en zijn leven, zijn voornaamste zorg en zijn passie. Het is daarom belachelijk om te denken dat God passief zou staan toekijken hoe de kerk uiteen valt zonder een spoor na te laten. We moeten opnieuw de onmetelijke waarde en diepgaande betekenis ontdekken van de kerk in Gods plan en perspectief. Het is ondenkbaar dat de kerk genegeerd, veracht, uitgevaagd en vergeten zou worden. Zo lang God God is, zal de kerk geëerd, gekoesterd, beschermd en gezegend worden. In de woorden van Charles Colson: 'De kerk is geen bijkomstigheid in de grote kosmische strijd om de harten en de zielen van moderne mannen en vrouwen; het is het instrument dat God heeft gekozen voor die strijd - een strijd waartoe we geroepen zijn op grond van het feit dat we leden zijn van zijn lichaam. Dat de kerk zo weinig aanzien heeft, geeft niet alleen weer hoe slecht men de Bijbel kent, maar ook hoe zeer - en dit is werkelijk onrustbarend - we zijn bezweken voor het buitensporige individualisme van de moderne cultuur. Als we deze wezenlijk gemeenschappelijke aard van het christendom, zoals deze belichaamd wordt in de kerk, niet begrijpen, missen we uitgerkend het hart van Gods plan' (Charles Colson, *The Body, Authentic Lifestyle*).

Als de kerk wil uitstijgen boven het huidige gebrek aan zelfvertrouwen m.b.t. haar toekomst, moet zij haar identiteitscrisis oplossen, zich haar roeping herinneren, op waarheid gaan staan en haar door God gegeven visie hernieuwen. We moeten besluiten om te gaan leven naar Gods woord, wat de cultuur om ons heen ons ook probeert wijs te maken. Zoals de geloofshelden in Hebreeën 11, moet ons perspectief niet in eerste instantie komen van datgene wat we met onze ogen zien, maar van de beloften van God, die vaststaan voor alle tijden.

Maar hoe moeten we reageren op de huidige context waarin we ons bevinden? Hier zijn een paar suggesties.

ONVERANDERLIJKHEID

Tallose nieuwe strategieën en systemen vanuit kerken van over de hele wereld hebben ons de laatste tijd overspoeld. Zonder een duidelijk begrip van onze opdracht en van de eenduidige aspecten van het gemeentelven zoals we die in het Nieuwe Testament tegenkomen, lopen we het gevaar dat we worden 'heen en weer geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer'. Juist nu, meer dan ooit, is het nodig dat we opnieuw onderzoeken en definiëren wat het begrip kerk inhoudt, zodat we ons kunnen aanpassen aan en meegaan in verandering, zonder in verwarring te raken. Ik heb de afgelopen tijd een hele serie boeken gelezen die een nieuwe definitie probeerden te vinden voor het begrip kerk; we moeten zorgen voor richtlijnen die helpen bij de keuze wat bruikbaar is of niet.

We zouden kunnen kijken naar de Efeziërs 4:11 bedieningen, naar charismatische aanbidding, naar gezalfd onderwijs, naar de bediening van het lichaam, naar gebed, discipelschap, betrokkenheid bij evangelisatie en zorg voor de armen, maar de ruimte laat het niet toe. Laten we ons daarom beperken tot slechts vier basispunten die we, koste wat het kost, vast moeten houden.

Bij elkaar komen

In Hebrëeën 10:25 houdt de schrijver een hartstochtelijke pleidooi dat vandaag ook gehoord moet worden: 'Wij moeten onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen dat gewoon zijn, maar elkander aansporen, en dat des te meer, naarmate gij de dag ziet naderen.' Omdat we een steeds drukker leven leiden, moet er iets wijken. Jammer genoeg kan de toewijding om bij elkaar te komen daar vaak onder lijden. Natuurlijk moeten we gevoelig zijn voor het beroep dat soms gedaan wordt op de tijd van mensen en misschien wat aan het programma veranderen. Niettemin moeten we niet te bang of te terughoudend zijn en rustig vragen om meer toewijding van onze gemeenten, als het gaat over het bij elkaar komen op zondag, in de kleine groepen of in gebedsbijeenkomsten. Zoveel van het onderwijs in het Nieuw Testament moet begrepen worden in de gemeenschappelijke context. Uiteindelijk zal je worstelen om als christen te leven als je verstoken bent van regelmatig contact met medegelovigen. Terwijl de huidige trend steeds meer neigt naar helemaal geen bijeenkomsten, moeten wij ervoor zorgen dat wij blijven benadrukken hoe belangrijk het is om bij elkaar te komen.

Gemeenschap

Hoewel bij elkaar komen belangrijk is, is het niet voldoende. Het beeld van de kerk in het Nieuwe Testament is niet dat van een groep mensen die bij elkaar kwam en zich dan weer verspreidde, maar eerder van een gemeenschap die gebouwd werd en waaraan individuele mensen werden toegevoegd. Handelingen 2:42-47 maakt volkomen duidelijk dat deel uitmaken van een gemeente veel meer inhoudt dan 'af en toe naar de kerk gaan'. Er was duidelijk een besef van 'erbij horen', iets wat elk aspect van hun leven fundamenteel beïnvloedde. Dit had een sterke aantrekkingskracht op ongelovigen, die dagelijks werden behouden en aan de kring van gelovigen werden toegevoegd.

In een maatschappij waar 'geloven zonder het gevoel van ergens bij te horen' steeds populairder wordt, moeten we kerken bouwen die laten zien dat geloven en 'erbij horen' onlosmakelijk verbonden zijn en ook heel aantrekkelijk. Ik geloof dat Leslie Newbiggin gelijk heeft als hij beweert dat de grootste verdediging voor het evangelie een gemeenschap is (en altijd is geweest), die feitelijk het evangelie uitleeft: 'Ik ben gaan inzien dat de christelijke gemeente de voornaamste realiteit is die we in aanmerking moeten nemen, als we op zoek zijn naar een christelijke impact op het openbare leven. Hoe kan het evangelie geloofwaardig zijn, hoe kunnen mensen gaan geloven dat de kracht, die het laatste woord heeft in menselijke aangelegenheden, wordt vertegenwoordigd door een man die hangt aan een kruis? Volgens mij is het enige antwoord en de enige uitleg van het evangelie, een groep mannen en vrouwen die het gelooft en ernaar leeft (...) Evangelisatiecampagnes, literatuurverspreiding, conferenties en zelfs boeken zoals dit boek zijn allemaal van secundair belang - zij hebben alleen macht om hun doel te verwezenlijken als zij zijn geworteld in en terugvoeren naar een gelovende gemeenschap. Jezus heeft geen boek geschreven, maar een gemeenschap gevormd.' (Leslie Newbiggin, *The Gospel in a Pluralistic Society*, SPCK).

In een postmoderne cultuur, waar het begrip gemeenschap is weggekijnd en waar het gewicht is komen te liggen op extreem individualisme, afzondering en eenzaamheid, moeten we evalueren of onze huidige kerkstructuren wel een omgeving scheppen waarin een besef van gemeenschap kan bloeien. Als we geen manier kunnen vinden om grote kerken te bouwen en een sterk gevoel van

saamhorigheid te handhaven, dan moeten we zeker overwegen hoe we daarin verandering kunnen brengen. Het gevoel van gemeenschappelijkheid en toewijding aan elkaar was zo'n belangrijk aspect van het leven in de vroege kerk dat we het ons niet kunnen permitteren dit te negeren.

Leiderschap

Een recent boek dat veel mensen heeft beïnvloed in hun mening over de kerk, stelt dat 'de man aanneemt dat er sprake moet zijn van leiderschap bij alles wat hij aanvat (...) De kerk is echter een uitzondering.' De schrijver gaat verder met te beweren dat 'van geen enkele kerk in het Nieuwe Testament gezegd wordt dat deze wordt 'geleid' door een voorganger of door enig ander leider.' Hij concludeert dat 'leiderschap in de zin van de eindverantwoordelijkheid op zich nemen (...) of enige gedelegeerd gezag aannemen van iemand anders, gewoonweg niet goed genoeg is voor de kerk.' Deze duidelijke veroordeling van 'leiderschap' neemt tegenwoordig hand over hand toe onder christenen; het is echter ook fundamenteel in strijd met het beeld van kerkbestuur zoals dat in het Nieuwe Testament wordt getoond.

Helemaal los van het feit dat leiderschap één van de geestelijke gaven is die door Paulus worden genoemd in Romeinen 12:8, roept de schrijver aan de Hebreëen de gelovigen specifiek op 'uw voorgangers te gehoorzamen en u aan hen te onderwerpen.' Hij gaat verder: '(...) zij waken over uw zielen, daar zij rekenschap zullen moeten afleggen. Laten zij het met vreugde kunnen doen en niet al zuchtende, want dat zou u geen nut doen.' (Hebreëen 13:17) Evenzo leert Paulus de Tessalonicenzen om 'hen, die onder u zich moeite getroosten, die u leiden in de Here en u terechtwijzen, te erkennen, en hen zeer hoog te schatten in liefde, om hun werk' (1 Tessalonicenzen 5:12-13). In het kort kunnen we concluderen dat God mensen zalft voor de taak van leiderschap in de kerk en ze bovendien gezag geeft om te leiden. Woorden als 'onderdanig zijn', 'gehoorzamen', en 'erkennen' worden terecht gebruikt om de juiste houding te beschrijven tegenover hen die God aangesteld heeft om de kerk te leiden.

We moeten niet toestaan dat de reactie tegen leiderschap ons denken ongemerkt beïnvloedt en ons berooft van door God gegeven gezag. In plaats daarvan moeten we de geestelijke gave van leiderschap hoogachten en ons zonder enige schroom bewegen in de autoriteit die God ons heeft overgedragen. Zoals Bill Hybels het zegt: 'Leiders van plaatselijke gemeenten hebben het potentieel in zich om de meest invloedrijke kracht op planeet aarde te zijn. Als zij 'het hebben' en ermee doorgaan, kunnen kerken de verlossende centra worden zoals Jezus ze bedoeld heeft' (Bill Hybels, Moedig Leiderschap, Gideon).

Apostolische fundamenten

Als we simpelweg alles willen houden zoals het is, of als we alleen maar een veilige, gezellige en onschuldige huisgroep willen hebben, dan is apostolische bediening compleet en volslagen irrelevant! Als het echter ons verlangen is om te zien dat het lichaam van Christus wordt opgebouwd tot volwassenheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus, dan is het absoluut essentieel dat we mensen met apostolische zalving erkennen, hen uitnodigen in onze gemeenten en hen de vrije teugel laten.

Laten we eerlijk zijn, we zijn vaak blind voor fouten in onze eigen gemeente. Soms kunnen er verkeerde accenten binnensluipen, die nauwelijks worden opgemerkt door een gemeente die op zichzelf gericht is. Geestelijke lauwheid, onnauwkeurigheid in de leer of incorrecte praktijken kunnen heel ongemerkt deel gaan uitmaken van het leven in de gemeente. Of er kunnen tijden zijn waarop we ons bewust zijn van deze problemen, maar niet weten hoe ze te corrigeren. Eén van Gods geweldige voorzieningen om zijn kerk te vrijwaren van dwalingen is een voortgaande apostolische bediening. De apostel is in staat om sterke fundamenten te leggen in de gemeente en er dan voor te zorgen dat de gemeente op deze fundamenten verder bouwt.

In deze tijd van verwarring over de vorm en toekomst van de kerk is het belangrijker dan ooit dat er apostolische bedieningen ontstaan en de ruimte krijgen onder het volk van God. We moeten onszelf openen om te ontvangen van hen die God onmiskenbaar gezalfd heeft om zijn volk een basis te geven, over hen te waken, hen toe te rusten en klaar te maken. Laten we ervoor zorgen dat onze kerken worden gebouwd op zuiver apostolische grondslagen: bouw een relatie op met een apostolisch team, vraag om hun inbreng, probeer rekenschap aan hen af te leggen, verwelkom hun correctie en aanvaard hun advies.

Wanneer we zeker zijn van wat we geloven en vastbesloten om niet van de essentiële punten af te wijken, pas dan zijn we klaar om te reageren op het volgende punt.

FLEXIBILITEIT

Er loopt een dunne scheidslijn tussen het weigeren van onze waarden af te stappen en het weigeren überhaupt in beweging te komen. In het pleiten voor het beeld van de kerk, zoals dat in de Bijbel wordt beschreven, kunnen we ook onbedoeld opkomen voor de verschillende tradities die zich in de loop van de tijd aan de kerk hebben verbonden. Eddie Gibbs stelt dat 'Hoe langer iemand leeft, hoe meer hij of zij geneigd is bij het verleden te blijven stilstaan, in plaats van te leven in dynamische interactie met het nu, of geïnspireerd te worden door de hoop op mogelijkheden in de toekomst. Als dit waar is voor het individu, geldt het ook voor instellingen die een gemeenschapscultuur hebben geërfd, die in de loop van elke volgende generatie wordt versterkt. Bovendien, wanneer er in de maatschappij in een snel tempo veranderingen plaatsvinden en op een onvoorspelbare manier, wordt het verlangen om toevlucht te nemen tot een beschermende verschansing nog sterker' (Eddie Gibbs, *Church Next*, IVP). We hebben een verantwoordelijkheid om niet toe te geven aan de verleiding in het verleden te blijven hangen. We zouden ons dan kunnen gaan verzetten tegen veranderingen van onze eigen gekoesterde ideeën. De wereld om ons heen is snel aan het veranderen en we moeten het feit onder ogen zien dat veronderstellingen waarmee we tot nu toe hebben gewerkt, nu wellicht achterhaald zijn. Als we de ingewikkelde en vaak onvoorspelbare veranderingen in onze samenleving niet erkennen, zullen we in toenemende mate het contact met de mensen om ons heen kunnen gaan verliezen. Onze kerken zullen de wereld zien als een angstaanjagende, overweldigende plek om als christen te leven en de wereld zal de kerk volslagen irrelevant vinden. We moeten bereid zijn om flexibel te zijn in de manier waarop we onze gekoesterde waarden uitwerken.

Met de woorden van Brian McLaren: 'Zo lang er mensen zijn, zullen er problemen zijn; zo lang er geschiedenis is, zal er strijd zijn; zo lang de kerk bestaat in deze verwarde wereld, zal zij een nek aan nek race houden met de poorten van het dodenrijk om te zien wie er zal zegevieren. Zo lang we kinderen blijven hebben, zal dat kroost uiteindelijk op gaan staan en ons ouderwets noemen. Bijbelse geschiedenis laat zien dat aanpassingsvermogen datgene is wat de kerk zo wanhopig nodig heeft' (Brian McLaren, *The Church on the Other Side*, Zondervan). Het is dringend nodig om eerlijk en kritisch opnieuw te gaan onderzoeken wat we aan het doen zijn en er voor te zorgen dat we effectief en relevant blijven.

CONCLUSIE

Ondersteund door ons begrip van de suprematie van de kerk in Gods doeleinden en gesterkt in ons voornemen om sterke, levendige kerken te bouwen volgens nieuwtestamenteisch model, moeten we ons geen schrik laten aanjagen door de veranderingen om ons heen. Wanneer we begrijpen wie we zijn, van waar we gekomen zijn en waar we naar toe gaan, zou dat ons de vrijheid moeten geven om radicaal te zijn, flexibel en bereid om ons aan te passen, zonder onze bijbelse visie te verliezen. De toekomst heeft een kerk, zeker weten: laten we kerken bouwen die de test van de tijd zullen doorstaan.

Oorspronkelijke titel: A church for today

Newfrontiers magazine . volume 2 . issue 04 . september > november 2003